

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра цивільно-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

«28»

серпня

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

галузь знань - D Бізнес, адміністрування та право

спеціальність - D9 Міжнародне право

освітня програма - Міжнародне право

вид дисципліни - за вибором

факультет - юридичний

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету
28 серпня 2025 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Волощенко О.М., к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
юридичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного
факультету

Протокол № 19 від 26 червня 2025 року

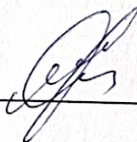
Завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін

Олена УСТИМЕНКО

Програму погоджено с гарантом освітньо-професійної програми першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «Міжнародне право»

Гарант освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
«Міжнародне право»

Ліна ФОМІНА

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від 28 серпня 2025 року, № 1

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародно-правова охорона права інтелектуальної власності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів зі спеціальності D9 Міжнародне право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – розкрити сутність та особливості правовідносин, що виникають стосовно об'єктів права інтелектуальної власності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення та аналіз правових проблем, формування та обґрунтування правових позицій та застосування отриманих знань у практичних ситуаціях.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин – 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
4-й	4-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота, у тому числі	
86 год.	136 год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК07. Здатність надавати юридичні висновки й консультації з питань міжнародного публічного і міжнародного приватного права, права Європейського Союзу, національного права України та права інших держав; прогнозувати і оцінювати юридичні ризики зовнішньополітичних та зовнішньоекономічних ініціатив та шляхи їхньої мінімізації.

СК08. Здатність вести дискусію і дебати з міжнародно-правових та загально юридичних питань, готувати справи до розгляду в українських, закордонних, міжнародних судах і арбітражах.

СК12. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми в міжнародно-правовій та національно-правовій діяльності.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

РН 05. Здійснювати порівняльний аналіз правових систем, оцінювати і

аргументувати їхні недоліки та переваги, знаходити і тлумачити релевантно іноземне законодавство, надавати консультації щодо його змісту і практики застосування, оцінювати та мінімізувати ризики юридично значущих дій з урахуванням множинності правових систем і юрисдикцій.

РН 06. Забезпечувати юридичний супровід захисту прав, відстоювання інтересів фізичних і юридичних осіб, національних інтересів держави України за допомогою міжнародних та національних правових механізмів у сфері міжнародних публічних і міжнародних приватних відносин.

РН 07. Використовувати практику Європейського суду з прав людини, інших міжнародних судових та арбітражних органів, міжнародних організацій та інших договірних органів, теоретичні знання з міжнародного права і національного права для обґрунтування і захисту власної позиції, захисту інтересів клієнта та в інших професійних цілях.

РН 10. Вільно комунікувати з професійних питань державною та іноземною(ими) мовою (ами) усно та письмово, фахово використовувати юридичну термінологію

РН 15. Використовувати сучасні цифрові технології, здійснювати збирання з різних джерел, систематизацію та аналіз інформації щодо міжнародних і національних правових процесів і явищ.

РН 19. Самостійно визначати освітні цілі та траєкторії навчання, знаходити необхідні для цього освітні ресурси.

1.8. Пререквізити: Теорія держави та права.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Загальна характеристика права інтелектуальної власності.

Основні інститути права інтелектуальної власності. Теорії права інтелектуальної власності. Система джерел права інтелектуальної власності. Правове регулювання права інтелектуальної власності нормами цивільного законодавства. Міжнародна система регулювання інтелектуальної власності. Поняття та види об'єктів права інтелектуальної власності. Поняття та види особистих немайнових прав. Поняття та види майнових прав.

Тема 2 Правова охорона й захист права інтелектуальної власності в міжнародному праві.

Поняття «охорона» й «захист» права інтелектуальної власності в міжнародному праві. Форми захисту права інтелектуальної власності в міжнародному праві. Способи захисту права інтелектуальної власності в міжнародному праві.

Тема 3. Міжнародно-правова охорона авторського права та суміжних прав.

Міжнародно-правові джерела правового регулювання авторського права. Об'єкти авторського права. Вільне використання об'єктів авторського права. Поняття та види плагіату. Академічний плагіат. Договірні відношення в авторському праві. Поняття і типи авторських договорів. Історія становлення та розвитку суміжних прав. Міжнародні джерела правового регулювання суміжних прав. Суб'єкти й об'єкти суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав. Критерії для надання правової охорони суміжних прав.

Тема 4. Міжнародно-правова охорона права промислової власності.

Міжнародні джерела патентного права. Об'єкти та суб'єкти патентного права. Умови надання правової охорони винаходу. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту. Умови надання правової охорони корисної моделі. Характеристика патенту і патентовласників. Міжнародно-правова охорона права промислової власності.

Тема 5. Особливості захисту прав інтелектуальної власності в міжнародному праві.

Форми захисту права інтелектуальної власності в міжнародному праві. Міри захисту та міри відповідальності. Спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності в міжнародному праві. Охорона прав інтелектуальної власності на твори графіті. Охорона прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі.

Тема 6. Система договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності в міжнародному праві.

Загальна характеристика та види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в міжнародному праві. Особливості договорів у сфері інтелектуальної власності. Порядок укладання та істотні умови окремих видів договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Форма договорів у сфері інтелектуальної власності. Правове регулювання відносин щодо надання дозволу на використання об'єктів права інтелектуальної власності.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб.	інд.	с. р.		л	п	лб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Загальна характеристика права інтелектуальної власності	14	4	4			6	26	2	2			22
Тема 2. Правова охорона й захист права інтелектуальної власності в міжнародному праві	24	4	4			16	26	2	2			22
Тема 3. Міжнародно-правова охорона авторського права та суміжних прав	28	6	6			16	24	2				22
Тема 4. Міжнародно-правова охорона права промислової власності	28	6	6			16	22					22
Тема 5. Особливості захисту прав інтелектуальної власності в міжнародному праві	28	6	6			16	22					22
Тема 6. Система договорів щодо розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності в міжнародному праві	28	6	6			16	30	2	2			26
Усього годин	150	32	32			86	150	8	6			136

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Загальна характеристика права інтелектуальної власності	4	1
2	Правова охорона й захист права інтелектуальної власності в	4	1

	міжнародному праві		
3	Міжнародно-правова охорона авторського права та суміжних прав	6	1
4	Міжнародно-правова охорона права промислової власності	6	1
5	Особливості захисту прав інтелектуальної власності в міжнародному праві	6	1
6	Система договорів щодо розпоряджання майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності в міжнародному праві	6	1
	Разом	32	6

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Тема 1. Загальна характеристика права інтелектуальної власності (опрацювати додаткову літературу за темою)	6	22
2	Тема 2. Правова охорона й захист права інтелектуальної власності в міжнародному праві (опрацювати додаткову літературу за темою)	16	22
3	Тема 3. Міжнародно-правова охорона авторського права та суміжних прав (опрацювати додаткову літературу за темою)	16	22
4	Тема 4. Міжнародно-правова охорона права промислової власності (опрацювати додаткову літературу за темою)	16	22
5	Тема 5. Особливості захисту прав інтелектуальної власності в міжнародному праві (опрацювати додаткову літературу за темою)	16	22
6	Тема 6. Система договорів щодо розпоряджання майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності в міжнародному праві (опрацювати додаткову літературу за темою)	16	26
	Разом	86	136

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені робочим навчальним планом.

7. Методи навчання

Застосовуються три групи методів навчання:

1. словесні – описове розкриття навчального матеріалу, пояснення сутності відповідного явища, поняття, процесу, інструктаж щодо особливостей застосування окремих норм, перевірка рівня самостійного опрацювання навчального матеріалу тощо;
2. наочні – демонстрація схем, таблиць, малюнків (за наявності);
3. практичні – формування вмінь і навичок оперування правовими категоріями, застосування правових норм та використання набутих знань при проведенні семінарських занять.

8. Методи контролю

Поточний контроль проводиться у вигляді письмової контрольної роботи з метою

оцінювання знань і умінь, набутих під час вивчення тем відповідного розділу. Письмова робота може передбачати розгорнуті відповіді на питання, відповіді на тести.

По закінченню вивчення курсу проводиться залік.

Студента допускають до складання семестрового підсумкового контролю за умови набрання ним мінімум 10 балів. Максимальна сума балів, яку може набрати студент при складанні підсумкового контролю з навчальної дисципліни, складає 40. Максимальна сума балів, які може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни, складає 100.

Питання до заліку

1. Поняття та види творчості.
2. Поняття права інтелектуальної власності в об'єктивному и суб'єктивному розумінні.
3. Основні інститути права інтелектуальної власності.
4. Теорії права інтелектуальної власності.
5. Джерела права інтелектуальної власності.
6. Поняття та види об'єктів права інтелектуальної власності.
7. Види об'єктів авторського права.
8. Види об'єктів суміжного права.
9. Види об'єктів права промислової власності.
10. Види нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.
11. Суб'єкти права інтелектуальної власності (класифікація).
12. Поняття та види особистих немайнових прав інтелектуальної власності
13. Поняття та види майнових прав інтелектуальної власності
14. Поняття «охорона» та «захист» права інтелектуальної власності.
15. Форми захисту права інтелектуальної власності.
16. Способи захисту права інтелектуальної власності.
17. Виникнення і здійснення авторського права.
18. Суб'єкти авторського права. Автор і співавтори.
19. Особисті немайнові права автора.
20. Майнові права автора.
21. Вільне використання об'єктів авторського права.
22. Поняття і типи авторських договорів.
23. Відповідальність сторін за порушення авторського права.
24. Суб'єкти й об'єкти суміжних прав.
25. Виникнення і здійснення суміжних прав.
26. Майнові права виконавців.
27. Майнові права виробників фонограм і виробників відеограм.
28. Майнові права організацій мовлення.
29. Обмеження майнових прав виконавців, виробників фонограм, відеограм і організацій мовлення.
30. Діяльність організацій колективного управління.
31. Об'єкти і суб'єкти патентного права.
32. Поняття охороноздатності об'єктів патентного права.
33. Поняття винаходу і його види. Умови надання правової охорони винаходу.
34. Умови патентоспроможності винаходу і їх характеристика.
35. Поняття промислового зразка і його видів. Умови надання правової охорони промислового зразка.
36. Умови патентоспроможності промислового зразка і їх характеристика.
37. Поняття корисної моделі. Умови надання правової охорони корисній моделі.
38. Умови патентоспроможності корисної моделі і їх характеристика.
39. Поняття та види способів індивідуалізації учасників цивільного обігу, їх товарів і послуг.

40. Поняття комерційного найменування. Виникнення, користування й припинення права на комерційне найменування.
41. Поняття торговельної марки. Умови надання правової охорони торговельної марки.
42. Види торговельних марок. Види позначень, що не можуть бути визнані торговельними марками.
43. Поняття географічного зазначення. Умови надання правової охорони географічному позначенню.
44. Види географічних зазначень. Види позначень, що не можуть бути визнані географічними зазначеннями.
45. Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
46. Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
47. Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин.
48. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
49. Поняття комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності.
50. Мета і основні способи комерціалізації.
51. Використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві.
52. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності.
53. Внесення інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства.
54. Оцінка вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності.
55. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Мета її створення, завдання і основні функції.
56. Міжнародна охорона літературної і художньої власності (авторське право). Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (1886 р.).
57. Міжнародна охорона промислової власності. Паризька конвенція про охорону промислової власності (1883 р.).
58. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891 р.).
59. Лісабонська угода про захист зазначень місця походження виробів та їх міжнародної реєстрації (1958 р.).
60. Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (1961 р.).

9. Схема нарахування балів

Загальна кількість балів – 100.

Кількість балів за залік – 40.

Кількість балів протягом семестру – 60.

Кількість балів за відповіді на семінарських заняттях – 1-4.

Контрольна робота – 12 (20) балів.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 10 додаткових (заохочувальних) балів.

Денна форма навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання		Разом	Залік	Сума
T1-T6	КР	60	40	100
48	12			

Заочна форма навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання		Разом	Залік	Сума
T1-T6	КР	60	40	100
40	20			

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та перевірки результатів виступів на семінарських та практичних заняттях в чотирибальній шкалі оцінок.

4 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом усього практичного заняття;
- дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство;

- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;

- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

3 бали ставиться за наступних умов:

- студент активно працює протягом практичного заняття;

- дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег;

- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

2 бали ставиться за наступних умов:

- студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача;

- в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача;

- відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі;

- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

1 бали ставиться за наступних умов:

- допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал не достатньо зв'язно і послідовно.

0 балів ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання контрольних та залікових робіт

Контрольні та залікові роботи виконуються у письмовій формі. Контрольна робота складається з 12 (20 для заочної форми навчання) тестових завдань, залікова робота – із 40 тестових завдань. Кожне тестове завдання має п'ять варіантів відповідей, тільки одне яких є правильним; за кожну правильну відповідь нараховується один бал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90–100	зараховано
80-89	
70-79	
60-69	
50-59	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник. І.І. Верба, В.О. Коваль; за ред. С.В. Чікін. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ», 2013. 262 с..
2. Галянтич М. К. Промислова власність: правові засоби охорони та захисту. К. Акад. правових наук України. НДІ приватного права та підприємництва, 2003. 256 с.
3. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб.: 2-е вид. , перероб. і доп. К.: ЦНЛ, 2006. 278 с.

Допоміжна література

1. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування: Практ. посіб. К., 2007. 448 с.
2. Кубах А.І. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник Харків: ХНАМГ, 2008. 149 с.
3. Мікульонюк І. О. Інтелектуальна власність: навч. посіб.. 3-тє вид., переробл. і допов. К. : НТУУ «КПІ», 2012. 238 с.
4. Основи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. О.А. Підпригора, О.Д. Святоцький (заг. ред.). К.: ІнЮре, 2003. 236 с.
5. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України. За ред. Ю. М. Капіци; кол. авторів: Ю. М. Капіца, С. К. Ступак, В.П. Воробйов та ін. К.: Слово, 2006. 1104 с.
6. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П., Зінов В. Г., Суїні Ю. Управління інтелектуальною власністю: Монографія. К., 2005. 448 с.
7. Демченко Т. С. Охорона товарних знаків (порівняльно-правовий аналіз): Монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. 184 с.
8. Крайнев П. Інтелектуальна економіка. Управління промисловою власністю. К.: ІнЮре, 2004. 448 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Електронно-цифрова бібліотека Європейського патентного відомства <http://www.ep.espasenet.com> або <http://www.european-patent-office.org> .
2. Сайт Верховної Ради України www.zakon1.rada.gov.ua .
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського www.nbuv.gov.ua .
4. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна <http://www.univer.kharkov.ua> .
5. Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г.Короленка <http://korolenko.kharkov.com> .